

«Banken blokkeren steeds meer gelden»

Steeds meer Belgen krijgen een vraag van hun bank naar de herkomst van hun geld, zelfs als dat al jaren daar op een rekening staat. De banken willen zeker zijn dat de middelen niet voortkomen uit de witwas van opbrengsten van criminele operaties. «Banken vragen daarbij soms bewijzen op van meer dan dertig jaar geleden. Maar die zijn niet meer voorhanden», zegt fiscaal advocaat Paul Verhaeghe van Wanted Law.

Johan VAN GEYTE



Foto Getty Images

Banken zijn, net als een aantal andere instellingen en beroepen, verplicht om transacties te melden aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) als die geen zekere legale oorsprong hebben en er een vermoeden van witwassen is. En dat doen de financiële instellingen massaal. In 2021 21.624 keer, in 2022 28.379 keer en in 2023 zelfs 40.129 keer. De banken namen meer dan de helft van alle meldingen – in 2023 waren er dat 79.211 – voor hun rekening. De toename is ook het gevolg van het inzetten van artificiële intelligentie. Die laat de banken toe om verdachte patronen in de verrichtingen op te sporen.

Toegenomen druk

De transacties worden door de CFI verder geanalyseerd op het risico op witwas. De cel kan verdachte transacties dan doorsturen naar het parket. Vorig jaar gebeurde dat 1.316 keer, voor een totaal bedrag van 2,4 miljard euro. In afwachting van de analyse blijft het geld geblokkeerd.

Maar de toegenomen druk van de toezichthouders speelt wellicht een nog grotere rol. De voorbije jaren kregen BNP Paribas Fortis, Bank Degroof Petercam en ING, in ons land al een boete of een voorstel van minnelijke schikking wegens een gebrekkelijk beleid tegen witwassen. En ook Crelan werd al op de vingers getikt. In Nederland gebeurt trouwens net hetzelfde.

Die druk zet de banken aan tot extreme voorzichtigheid. «Aan klanten wordt gevraagd naar bewijzen over de legitieme herkomst van geld dat al jarenlang bij de bank zelf op een rekening staat en nu gebruikt wordt voor iets», zegt advocaat Verhaeghe.

«Het grote probleem is dat die controles onbeperkt teruggaan in de tijd, terwijl bankafschriften en veel andere bewijzen maar tien jaar moeten worden bewaard», zegt Verhaeghe. Je kan bij doorname aan het parket veelal niet anders dan een onderzoek te ondergaan door de financiële recherche die het dossier meestal behandelt met de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) en om

met hen een akkoord te maken dat je aan je bank kan tonen. In de praktijk hebben die onderzoeken vaak niets te maken met zware fraude of criminaliteit. Er is enkel een bewijsprobleem. Krijg je echter geen duidelijkheid, dan kan je vooruit noch achteruit met dat geld.»

Uit de strafwet halen

«Er zou afgeleid moeten worden wat banken nu wel of niet moeten melden bij onzekerheid», zegt Verhaeghe. «Onzeker inkomen kan ook tot een bepaald bedrag uit de strafwet worden gehaald of onder de grens die de banken verplicht tot melden. Wat niet fiscaal verjaard is, kan dan bij melding worden afgehandeld door de fiscale administratie. Justitie dient met alle beschikbare middelen achter de zware criminaliteit aan te gaan», aldus Verhaeghe. «Het zou ook goed zijn dat banken hun afschriften 30 jaar moeten ter beschikking houden van de klant. De termijn waarvoor om verantwoording wordt gevraagd is immers onbeperkt.»